

Examenul de bacalaureat național 2019

Proba E. c)

Istorie

Clasa a XI-a

Simulare

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Într-o Europă ale cărei structuri au fost zdruncinate de război, în 1919, idealurile și instituțiile democrației liberale sunt cele care par să se impună. În Europa Centrală și Orientală ca și în micile state balcanice sau în cele care s-au format în urma dezmembrării marilor Imperii autocratice, regimurile autoritare au fost înlocuite cu sisteme politice create după modelul parlamentar de tip francez. [...] Se asistă la o înmulțire a constituțiilor inspirate din cea a Franței: în 1920 în Austria și Cehoslovacia, în 1921 în Iugoslavia și în Polonia, în 1923 în România. Peste tot, după război, Adunările se vor bucura de un nou prestigiu. Primele alegeri se desfășoară într-un climat de libertate [...].

Dar democrația își arată repede caracterul fragil în aceste țări [...]. În Italia, «pacea trunchiată» dă naștere unei crize politice și sociale care, în octombrie 1922, ia sfârșit prin venirea lui Mussolini la putere. În Polonia, din cauza slăbiciunii coaliției parlamentare și a pericolului unei lovituri de stat a extremei drepte, stânga susține, în 1926, puciul mareșalului Pilsudski. În Spania, în Portugalia, în Țările Baltice, regimurile autoritare, conduse sau nu de militari înlocuiesc structurile democratice, în timp ce monarhiile balcanice (România, Bulgaria, Iugoslavia) devin radicale și nu păstrează decât aparențele pluralismului. În sfârșit, chiar în țările unde pare instaurată cel mai solid, democrația liberală este atacată pe două fronturi. La stânga atacul vine din partea mișcării comuniste. [...] La dreapta, democrația este amenințată de mișcările autoritariste susținute mai ales în țările învinse sau în cele nemulțumite de modul în care conferința de pace le-a hotărât soarta, care reiau tezele naționaliste și le amplifică pentru a critica parlamentarismul și lipsa lui de eficacitate.”

(S. Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

B. „«Doctrina Truman*» stopează înaintarea sovieticilor în Europa de Est, care, la rândul lor, în 1947 răspund prin «satelizarea» economică și politică a țărilor din această zonă. Peste tot unde Armata Roșie este stăpână, tactica folosită [...] este aceeași. Aceasta constă, în primul rând, în plasarea unor comuniști la conducerea ministerelor-cheie [...], în infiltrarea în administrație și în organizațiile politice concurente [...]. Se vizează apoi [...] divizarea adversarilor Partidului Comunist pentru a le slăbi rezistența înainte de a-i elimina [...]. Alegerile care se desfășoară pe un teren pregătit dinainte, consfințesc preponderența comuniștilor [...]. Nu mai rămâne decât să se treacă la arestarea și lichidarea fizică a liderilor recalcitranți. Așa se procedează în 1946 în Bulgaria [...], în România, unde la sfârșitul lui 1947, după arestarea conducătorilor partidelor democratice, regele Mihai este obligat să abdice [...], în Ungaria [...], unde, învinși în alegerile din august 1947, comuniștii elimină prin forță pe toți membrii partidelor care refuză să li se supună.

Pe lângă această acțiune de punere sub tutelă a Europei de Est, care are loc și în Polonia și în Germania în zona ocupată de sovietici, conducătorii de la Kremlin vor înființa, în 1947, o nouă organizație internațională [...], Biroul de Informație al Partidului Comunist sau Kominform, [...] pentru a întări controlul URSS asupra formațiunilor comuniste din Estul, dar și din Vestul Europei. Cu ocazia creării acestuia, unul din principalii colaboratori ai lui Stalin, Jdanov, formulează [...] doctrina oficială a Kremlinului în domeniul politicii internaționale. După părerea lui Jdanov, lumea este împărțită de acum înainte în două «tabere» ireconciliabile: tabăra «democrației» și a «păcii» al cărei șef este URSS și tabăra «imperialistă» «a cărei principală forță conducătoare este reprezentată de SUA». De aici înainte, precizează el, o sarcină importantă le revine partidelor comuniste surori din Franța, din Anglia, din Italia [...], care trebuie să preia puterea peste tot unde condițiile interne sunt favorabile. Rezultatul este că în țările unde există partide comuniste puternice, mai ales în Italia și în Franța, apare o intensă ofensivă îndreptată împotriva coalițiilor guvernamentale cărora li se asociaseră și miniștri comuniști.”

* Harry S. Truman-președinte al SUA (1945-1953)

(S. Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

Scriteți, pe foaia de examen, numărul enunțului și litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Sursa **A** precizează că legi fundamentale sunt adoptate în:
 - a. Austria (1920), Cehoslovacia (1921) și în România(1924).
 - b. Cehoslovacia (1920), Iugoslavia (1921) și în România(1923).
 - c. Iugoslavia (1921), România (1922) și în Polonia (1923).
 - d. România (1920), Cehoslovacia (1921) și în Austria (1922).

3 puncte
2. Sursa **B** se referă la:
 - a. prima jumătate a secolului al XIX-lea, state totalitare și democratice din spațiul european și din exteriorul acestuia.
 - b. prima jumătate a secolului al XIX-lea, state autoritare și totalitare din spațiul european și din cel american.
 - c. prima jumătate a secolului al XX-lea, state democratice și totalitare din spațiul european și din exteriorul acestuia.
 - d. prima jumătate a secolului al XX-lea, state autoritare și totalitare din spațiul european și din cel american.

3 puncte
3. În sursa **A**, regimurile democratice:
 - a. se transformă în regimuri autoritare, adeptele ale parlamentarismului și comunismului.
 - b. se consolidează prin constituții, prin pluralism politic și prin monarhiile autoritare.
 - c. înlocuiesc regimurile totalitare instaurate prin lovituri de stat, conduse de militari.
 - d. sunt destabilizate în urma evenimentelor interne sau a influențelor externe.

3 puncte
4. Spații istorice la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B** sunt:
 - a. Franța, URSS și România.
 - b. Polonia, Bulgaria și Franța.
 - c. Spania, Portugalia și Germania.
 - d. Ungaria, Austria și SUA.

3 puncte
5. Atât în sursa **A**, cât și în sursa **B** sunt precizate fapte istorice referitoare:
 - a. la domeniul ideologic și la structura societății.
 - b. la domeniul economic și la politica internă.
 - c. la politica internă și la relațiile internaționale.
 - d. la forma de guvernământ și la domeniul cultural.

3 puncte
6. Faptele istorice menționate de sursele **A** și **B**:
 - a. explică modalitatea înlăturării regimurilor autoritare din Europa Estică.
 - b. justifică necesitatea desființării monarhiilor europene, în perioada interbelică.
 - c. precizează etapele impunerii regimului comunist în statele Europei Centrale.
 - d. prezintă evoluția unor regimuri politice din Europa în perioada contemporană.

3 puncte
7. Conform sursei **A**, o cauză pentru faptul că *mișcările autoritariste [...] reiau tezele naționaliste și le amplifică* este:
 - a. [pentru că, la dreapta,] *atacul vine din partea mișcării comuniste.*
 - b. *din cauza [...] pericolului unei lovituri de stat a extremei drepte [în Franța].*
 - c. [pentru că] *primele alegeri se desfășoară într-un climat de libertate.*
 - d. *pentru a critica parlamentarismul și lipsa lui de eficacitate.*

3 puncte
8. Conform sursei **B**, o consecință a faptului că URSS ia decizia de a *întări controlul asupra formațiunilor comuniste din Estul, dar și din Vestul Europei* este:
 - a. *Alegerile care se desfășoară pe un teren pregătit dinainte, consfințesc preponderența comuniștilor.*
 - b. *conducătorii de la Kremlin vor înființa, în 1947, o nouă organizație internațională.*
 - c. *comuniștii elimină prin forță pe toți membrii partidelor care refuză să li se supună.*
 - d. *divizarea adversarilor Partidului Comunist pentru a le slăbi rezistența înainte de a-i elimina.*

3 puncte

9. Sursa **A** susține că:

- a. democrația europeană se consolidează prin deciziile conferinței de pace.
- b. în perioada interbelică, regimul democratic își demonstrează caracterul fragil.
- c. monarhiile balcanice (România, Bulgaria, Polonia) devin totalitare.
- d. structurile democratice înlătură regimurile autoritare în Țările Baltice.

3 puncte

10. O informație, din sursa **B**, care susține afirmația conform căreia doctrina oficială a politicii internaționale a URSS are consecințe negative pentru comuniștii din Europa Occidentală este:

- a. «*Doctrina Truman*» stopează înaintarea sovieticilor în Europa de Est, care [...] răspund prin «satelizarea» economică și politică a țărilor din această zonă.
- b. Așa se procedează în 1946 în Bulgaria [...], în România, unde la sfârșitul lui 1947, după arestarea conducătorilor partidelor democrate, regele Mihai este obligat să abdice.
- c. mai ales în Italia și în Franța, apare o intensă ofensivă îndreptată împotriva coalițiilor guvernamentale cărora li se asociaseră și miniștri comuniști.
- d. o sarcină importantă le revine partidelor comuniste surori din Franța, din Anglia, din Italia [...], care trebuie să preia puterea peste tot unde condițiile interne sunt favorabile.

3 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„[În Europa], transformarea regimului pluralist autoritar, pe care Mussolini îl instaurase [în Italia] după Marșul asupra Romei, într-o dictatură totalitară [...] datează [...] din anii 1925-1926. [...] Monarhia este susținută, dar regele [...] este constrâns doar la rolul de reprezentare. Senatul este menținut și el doar pentru a se putea exploata referința la antica instituție romană și pentru a cruța fosta clasă conducătoare, dar chiar dacă membrii acestei înalte adunări sunt încărcăți de oameni din partea regimului, ei nu au nicio putere concretă. Camera Deputaților este aleasă în condiții care o fac să depindă strict de partid. [...] Esența puterii aparține în fapt „Ducelui” [Mussolini]. În principiu acesta nu dă socoteală decât în fața regelui și are mari atribuții economice în calitate de ministru al corporațiilor și militare ca șef suprem al armatei. El numește și revocă miniștrii care nu sunt decât simpli executanți și poate legifera prin decret-lege fără control parlamentar. [...]

Partidul unic are drept misiune înregimentarea și supravegherea populației [...]. El participă la menținerea ordinii cu ajutorul miliției [...]. La această dată [1940], Partidul Național Fascist numără 3 milioane de membri.”
(S. Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la această sursă, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți „antica instituție romană” precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa dată, un spațiu istoric. **2 puncte**
3. Menționați formațiunea politică și o caracteristică a acesteia, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la atribuțiile lui Mussolini în stat, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
5. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia regimurile politice totalitare își continuă existența în a doua jumătate a secolului al XX-lea. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale unui regim democratic din Europa postbelică. **6 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre Europa în secolul al XX-lea, având în vedere:

- menționarea a două trăsături ale culturii europene, în secolul al XX-lea;
- precizarea unei cauze a modificărilor intervenite în statutele profesionale din lumea postbelică și menționarea a două consecințe ale acestor modificări;
- prezentarea unui fapt istoric referitor la impactul tehnologiei asupra mediului, în perioada postbelică,
- formularea unui punct de vedere referitor la integrarea europeană în secolul al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** eseului, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **sucesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.